

Tuğba DÜNDAR¹
Orcid : 0000-0002-6693-0820

Emine GERÇEK¹
Orcid : 0000-0002-0310-5470

1 Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Sorumlu Yazar (Correspondence Author):
Tuğba DÜNDAR
tugbadnr@gmail.com

Anahtar Sözcükler:

Hemşirelikte etkileşim kuramı; Ida Jean
Orlando; postpartum dönem; hemşirelik
süreci.

Key Words:

Nursing interaction theory; Ida Jean
Orlando; postpartum period; nursing
process.

Hemşirelikte Etkileşim Kuramının Postpartum Dönemde Kullanımı: Bir Olgu Sunumu

Utilization of Nursing Interaction Theory in Postpartum Period:
A Case Report

*Bu olgu sunumu herhangi bir bilimsel etkinlikte sunulmamıştır. Fon desteği ve çıkar çatışması
bulunmamaktadır.

Alınış (Received): 23.05.2019

Kabul Tarihi (Accepted): 19.10.2019

ÖZ

Hemşirelik, temelinde kuram, araştırma ve uygulamaları barındıran bir meslektir. Hemşirelik mesleğinin temel amacı, hasta ya da sağlıklı bireylere verilen bakımda güncel bilimsel bilgileri kullanmaktır. Kavram ve kuramlar, hemşireler tarafından verilen bakımın bilimsel temele oturmasını sağlayan temel taşlardır. Hemşirenin verdiği bakımın kuram ve kavramlara dayanması gerekir. Ida Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı hasta ve hemşire arasında kurulan iletişim yoluyla hastanın gereksinimlerinin karşılanması temeline dayanır. Bu olguda, kadın hastalıkları ve doğum servisinde yatmakta olan postpartum dönemdeki bir kadına Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı kapsamında verilen bakımın örneğine yer verilmiştir. Olgu, erken postpartum dönemde olan bir annenin bakımında hemşirelikte etkileşim kuramının kullanımına örnek oluşturmak için sunulmaktadır. Veriler, hasta görüşmeleri, araştırmacı gözlemi ve hasta dosyalarından toplanmıştır. Toplanan veriler ve hastanın sözel ve sözel olmayan davranışları doğrultusunda yardıma gereksinimi olduğu belirlenmiştir. Modele göre uygulanan amaçlı hemşirelik süreci, hastanın günlük yaşam gereksinimlerinin karşılanmasında yarar sağlamıştır.

ABSTRACT

Nursing is a profession that based on theory, research and practices. The main aim of the nursing profession is to use current scientific knowledge in the care given to patients or healthy individuals. Nursing care should be based on theories and concepts. Ida Jean Orlando's Theory Nursing Interaction is based on meeting the needs of the patient through communication between the patient and the nurse. In this case report, an example of the care given to woman in postpartum period at obstetric clinic outpatient with Orlando's Theory Nursing Interaction. This model was used to example of the use of nursing interaction theory in the care of a mother in early postpartum period. Data were collected from patient interviews, researcher observation and patient files. It was determined that the patient needed help according to the collected data and verbal and nonverbal behaviors of the patient. The purposeful nursing process applied according to the model was beneficial in meeting the daily life needs of the patient.

Kaynak Gösterimi: Dündar, T., ve Gerçek, E. (2020). Hemşirelikte etkileşim kuramının postpartum dönemde kullanımı: Bir olgu sunumu. *EGE HFD*, 36(1), 67-72.

How to cite: Dündar, T., and Gerçek, E. (2020). Utilization of nursing interaction theory in postpartum period: a case report. *EGE HFD*, 36(1), 67-72.

GİRİŞ

Hemşirelik, bireyin sağlığı tehdit altında olduğunda, bu tehdidi ve gerginliği ortadan kaldırma ve bireyin yaşantısının her yönünde denge sağlamada görev alan bir meslektir. Hemşireler, bu görevi yerine getirirken bireyde baskı yapan unsurları azaltma, fiziksel, sosyal ve psikolojik çevresini yönetme, uyum ve savunma mekanizmalarını koruma ve destekleme süreci içine girer (Ünsal, 2017). Bu süreç içerisinde kendi mesleğine özgü bir hemşirelik süreci kullanarak bireyin sorununu çözmeye odaklanır.

Hemşirelik süreci, birbirini izleyen bir dizi basamakla bireye ait problemleri çözme sürecidir. Hemşire, sürece bireyden veri toplayarak başlar. Daha sonra elde ettiği verileri değerlendirir, karşılaştırır ve sınıflandırır. Problemlerin ortaya konulması sonucu hemşirelik tanıları belirlenir. Hemşirelik tanısı, hemşirenin bireyin var olan ya da olası problemlerini bağımsız hemşirelik yaklaşımlarını kullanarak çözümlemesidir (Kacaroğlu Vicdan, 2010). Profesyonel bir meslek olan hemşirelikte, hemşirelik sürecinin kullanımı ve doğru uygulanabilmesi için araştırmalardan elde edilen sonuçların, kuram temelli bilgilerle ilişkilendirilmesi gereklidir. Böylece hemşirelik süreci içerisinde yapılan uygulamalar kavramsal bir çatıya sahip olur (Mc Even ve Wills, 2011).

Hemşirelik, temelinde felsefe, kuram, uygulama ve araştırma olan bir meslektir. Kuramlar, hastadan toplanan verilere bir bakış açısı getirerek, gruplandırılıp anlamlandırılmasını sağlar. Hemşirelik kuramları insan, toplum, sağlık ve hemşirelik olarak dört temel kavram üzerine kuruludur. Bu kavramlar aynı zamanda hemşirelik uygulamalarını da belirler. Her bir hemşirelik kuramı dört temel kavramı değişik varsayım ve değerler yönünden ele alır (Velioglu, 2012). Hemşirelik kuram ve modelleri, bireyi odak noktasına koyarak hemşirelik uygulamalarının mesleksel boyut içinde değerlendirilmesini sağlar. Ayrıca, hemşirelik bilgisini ve uygulamalarını sistematik bir şekilde sokarak hemşireye rehberlik eder (Kacaroğlu Vicdan ve Gülseven Karabacak, 2014).

İda Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı

İrlandalı bir Amerikalı olan İda Jean Orlando, eğitimi sonrası uzun yıllar hemşirelik ve akademisyenlik yapmış, çalışmalarından ve deyimlerinden yola çıkarak etkileşim kuramını oluşturmuştur. Orlando'ya göre birey, hasta olduğu zaman ruh sağlığı da bozulur. Bu nedenle hangi alanda çalışırsa çalışsın tüm hemşirelerin ruh sağlığı kavramlarını iyi bilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Velioglu, 2012). Orlando'nun etkileşim teorisi hasta ve hemşire arasındaki karşılıklı ilişkinin/iletişimin önemine dikkat çeker (Hiçdurmaz, 2017).

Bireyler, ihtiyaçlarını kendilerine özgü bir biçimde ifade eder. Bu durum yer ve zamana göre değişiklik gösterebilir. Hastalar, bazen gereksinimlerini ifade etmede güçlük yaşayarak kendilerini dolaylı yoldan ifade etmeyi tercih ederler. Hemşire, böyle bir durumla karşılaştığında, hastanın kurduğu dolaylı iletişimi fark etmeli, iletişimi doğrudan ve açık bir iletişim haline getirmelidir. Hemşire, hastanın gereksinimlerini tek tek incelediğinde, hastanın sıkıntısı ve gereksinimleri arasındaki ilişkiyi anlayıp daha iyi bir hemşirelik bakımı sunabilir (Babacan Gümüş, 2014). Hangi hastalık olursa olsun hastanın davranışı iyileştirilirse, hastanın sağlık düzeyi artar ve hemşirelik bakımında amaca ulaşılması kolaylaşır (Gaudet ve Howett, 2018).

Orlando'nun hemşirelik süreci hastanın davranışı, hemşirenin tepkisi ve hastanın yararına planlanan hemşirelik girişimleri olmak üzere üç temel unsurdan oluşur. **Hastanın davranışı**, hemşire-hasta etkileşiminde anlık olarak hemşire tarafından gözlenen davranıştır. Bu davranışlar hem sözlü (ağlama, gülme vb.) hem de sözsüz (yemek yeme, yürüme, cilt rengi vb.) olanları içinde barındırır (Hiçdurmaz, 2017). Hemşire, hastanın sözlü ve sözsüz davranışları ile hastanın yardıma gereksinimi olup olmadığını belirler (Babacan Gümüş, 2014). Orlando özellikle, hastanın tedavi süreci ile ilgili vermiş olduğu red tepkilerinin, gerçek anlamda bir red olmadığını, aslında sıkıntısının bir işareti olduğunu ifade etmiştir. Hemşire bu davranışları görmezden gelmek yerine bu davranışlarla ilgilenmelidir. **Hemşirenin tepkisi**: Hemşire, hastanın davranışına ilişkin veri toplarken hastanın davranışlarını algılayıp otomatik olarak düşünce ve duygu oluşturur. **Hemşirenin girişimi**: hemşirenin kendi vermiş olduğu tepkisine yönelik geliştirdiği faaliyetlerdir. Hemşirenin girişimleri otomatik ve amaçlı olarak iki farklı şekilde görülebilir. **Otomatik hemşirelik süreci**; hastanın o anki gereksiniminden başka nedenlere yönelik kararlardır. **Amaçlı hemşirelik süreci**; hastanın o anki gereksinimini karşılamak için planlanan özel hemşirelik girişimleridir (Hiçdurmaz, 2017).

Tüm bunların yanı sıra; postpartum dönem, kadınların yeni bir rol üstlendikleri ve anne olmaya alışmak için çabaladıkları bir süreçtir. Aynı zamanda dokuz ay boyunca meydana gelen fizyolojik değişikliklerin tekrar gebelik öncesi döneme hızlıca geri dönme sürecidir. Bu dönemde kadınlar hem fiziksel hem de ruhsal açıdan meydana gelen değişikliklerle baş etmek için çaba sarf ederler. Bu dönemde anneler emzirme, uyku-dinlenme ve duygusal baş etme gibi konularda sorun yaşayabilirler. Annelerin sorunlarla baş etmelerinde yaşları, gebelik sayıları ve sosyal destek düzeyleri etkilidir (Bağcı, 2014). Postpartum dönem içerisinde hemşireler tarafından yapılan anne ve bebek izlemlerinde annelerin genel sistem değerlendirmelerinin yanı sıra ruhsal sağlığının da değerlendirilmesi mutlaka yapılmalıdır (Üstgörel ve Yanikkerem, 2017). Annenin genel tutumu, yeterlilik durumu, sosyal destek durumu, bakım verme becerisi, yorgunluk düzeyi gibi durumlar değerlendirilmeli (Taşkın, 2014) ve gereksinimlerine uygun hemşirelik bakımı verilmelidir. Orlando'nun kuramı, hastadan gelen sözlü ve davranışsal tepkilere önem veren bir kuram olması nedeni ile postpartum dönemdeki annelerin özellikle ruhsal sorunlarının belirtilerinin fark edilmesinde faydalı olabilir.

Bu olgu sunumu, sağlığın sŸrdŸrŸlmesi, geliştirilmesi ve korunmasında ayrılmaz bir parça olan hemşirelik girişimlerinin bilimsel bir kuram alt yapısına dayandırılmasının gerekliliğine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle, postpartum dönemde olan bir annenin davranışları değerlendirilerek, yaşadığı sorunlar ve gereksinimleri Ida Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı'na göre belirlenmiştir. Olgu Ÿzerinden Orlando'ya zgŸ amaçlı hemşirelik sŸreci gerçekleştirilmiştir. Çalışma öncesinde bireyden szli onam alınmıştır.

OLGU SUNUMU

Yirmi dört yaşında, lise mezunu ve ev hanımı lohusanın, bir yaşında bir çocuğu mevcuttur. Son adet tarihini bilmeyen lohusa, ultrasonografiye göre 36 haftalık gebe iken ağrı, kanama ve amniyon sıvısı gelişi ile acil servise başvurmuştur. Alınan ykŸsŸ ve yapılan fiziksel muayenesinde herhangi bir sistemik hastalığı, ilaç ve alerji ykŸsŸ bulunmayıp, madde kullanımının olduğu, gebeliği istemediği, eşinden ayrı yaşadığı saptanmıştır. Yapılan laboratuvar analizlerine göre; kan sonuçlarına dair bir sorun olmamakla birlikte idrar analizinde benzodiazepin varlığı tespit edilmiştir. Ajite olan ve saldırgan davranışlar sergileyen lohusa için doğum öncesi dönemde psikiyatri konsŸltasyonu istenmiştir. KonsŸltasyon sonrasında normal spontan vajinal doğum (NSVD) yapamayacağı ve doğum sırasında komplikasyon riski olabileceği nedeniyle kadın doğum uzmanı tarafından sezaryen doğum önerilmiştir. Daha nce NSVD yaptığı halde mevcut riskler sebebiyle sezaryen doğum yapan lohusanın 3200 gram ağırlığında, sağlıklı bir erkek bebeği olmuştur. Doğumdan sonra bebeği istemediği ve bebeğin annede madde kullanımı olması nedeni ile yenidoğan yoğun bakımda izlendiği öğrenilmiştir. Lohusanın refakatçisi bulunmamaktadır. Postpartum 1. gŸndeki değerlendirme sırasında yapılan lohusa fizik muayenesinde baş-boyun bölgesinin ve memelerin normal, fundusun umblikusun bir cm altında ve sert kıvamda olduğu, barsak sesinin mevcut olduğu ve gaita çıkışının olmadığı saptanmıştır. Lohusanın perine bölgesinin değerlendirilmesinde herhangi bir anormal bulguya rastlanmamıştır. Ancak hem loşia takibinin yapılması hem de bireysel hijyeninin sağlanması açısından gerekli olan ped veya hasta bezini kadının kullanmadığı ve i çamaşırını giymediği gözlemlenmiştir. Sabah mevcut olan idrar sondası gŸn içerisinde çıkarılmış ve spontan idrarın var olduğu saptanmıştır. Alt ekstremitte muayenesinde varis ve iki bacak arasında ısı ya da renk farkına rastlanmamıştır. Lohusanın gŸn içerisinde kan basıncı sŸrekli 90/60-90/50 mmHg, nabızı 62-66 atım/dk arasında seyretmiştir.

Lohusaya bakım verilen sŸre içerisinde, gŸn boyunca sŸrekli uyuduğu, postpartum birinci gŸnde olmasına rağmen ameliyat nlŸgŸnŸn Ÿzerinde olduğu, mobilize olmadığı, iletişim kurmak istemediği, iletişim kurduğunda kısa cŸmleler kurduğu ve göz temasından kaçındığı gözlemlenmiştir. Ayrıca lohusaya, kıyafetlerinin giydirilmesi konusunda öneride bulunulduğunda ilk seferde "daha sonra" demiş, ikinci teklif sonrası "giyinelim diyorsun ama amaşırım yok" gibi cŸmleleri agresif tavırlarla kurmuş ve bağırmış, mobilize olması gerektiği konuşulurken sakin olmasına rağmen bir anda "ağrım var" diye bağırarak aşırı tepki vermiş, yoğun bakımdaki bebeği için sŸt sağmayı ve bebeğini görmeyi istememiş, bebekten bahsedilince hırımlaşmıştır. Lohusadaki sözel ve sözel olmayan davranışlara yönelik verilen kuram temelli bakım, Orlando'nun amaçlı hemşirelik sŸreci uygulama basamaklarına göre dizayn edilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

TARTIşMA

LiteratŸrde, Ida Jean Orlando'nun Hemşirelikte Etkileşim Kuramı'nı hem olgu sunumu hem de araştırmalarda kullanımı ile ilgili örnekler mevcuttur ([Abdoli ve Safavi, 2010](#); [AkyŸz ve ark, 2017](#); [Can ve ark, 2019](#); [Uslu ve ark, 2016](#)). Kuramın kronik hastalık ya da kanser tanısı almış bireylerde kullanımı ile ilgili olgu sunumları grŸlmektedir ([AkyŸz ve ark, 2017](#); [Can ve ark, 2019](#); [Uslu ve ark, 2016](#)). Hemşirelikte Etkileşim Teorisi erevesinde Tip 1 diyabetli bir adölesana verilen bakım örneğinde, hastanın gereksinimleri karşılandıkça sözel ve sözel olmayan davranışlarında olumlu değişiklikler olduğu belirlenmiştir. Hatta bireyin hastalık yönetimine uyumunun arttığı da saptanmıştır ([Uslu ve ark, 2016](#)). Tip 2 diyabetli bir hastanın davranışları değerlendirilerek kuram çerçevesinde hemşirelik bakımı verilen başka bir vakada da hastanın gereksinimlerinin karşılanması sonrası davranışlarında olumlu yönde değişim ve hastalık yönetimine uyumunda artma sağlanmıştır ([Can ve ark, 2019](#)). Kuramın leiomyosarkom tanılı bir gebede kullanımı da iletişimin kanser ve gebelik sŸrelerine uyumda kolaylık ve ambivalan duyguların yönetiminde destek sağladığını ortaya koymuştur ([AkyŸz ve ark, 2017](#)). Hemşirelik ğrencileri ile yapılan kuram temelli bir çalışma, kuramın öğrencilere öğretilmesinin iletişim becerilerini ve verecekleri bakımın kalitesini arttırabileceğini belirlemiştir ([Abdoli ve Safavi, 2010](#)).

Bu olgu sunumunda, erken postpartum dönemde olan bir anne ile kuram çerçevesinde grŸřmeler yapılmış ve hastanın iletişim kurma sorunu, kendini izole etme gibi sorunlarında olumlu ilerlemeler yaşandığı grŸlmŸřtŸr. Postpartum dönem, kadınların yeni bir rol Ÿstlendikleri ve anne olmaya alışmak için çabaladıkları bir sŸretir. Aynı zamanda dokuz ay boyunca meydana gelen fizyolojik değişikliklerin tekrar gebelik öncesi döneme hızlıca geri dönme sŸrecidir. Bu dönemde kadınlar bir yandan hem fiziksel hem de ruhsal açıdan meydana gelen değişikliklerle baş etmek için çaba sarf ederlerken bir yandan da emzirme, uyku-dinlenme ve duygusal baş etme gibi konularda sorun yaşayabilirler ([Bağcı, 2014](#)).

Tablo 1. Hasta İzlemi ve Yapılan Girişimler

GÖZLEMLER

Doğrudan Gözlemler: Hemsirenin Hastanın Davranışına Yönelik Tepkisi

Hastanın Sözel Olmayan Davranışları

- ✓ Lohusanın gün boyunca sürekli uyuması
- ✓ Mobilize olmaması
- ✓ Postpartum birinci günde olmasına rağmen ameliyat önlüğünün üzerinde olması
- ✓ Lohusanın hasta bezi/ped/alt iç çamaşırı giymemiş olması.
- ✓ Karşı taraf istemedikçe iletişime geçmemesi. İletişime geçtiğinde kısa cümleler kurması ve göz temasından kaçınması.

Hastanın Sözel Davranışları

- ✓ Lohusaya üzerinin giydirilmesi konusunda öneride bulunulduğunda ilk seferde “*daha sonra*” demesi, ikinci teklif sonrası “*giyinelim diyorsun ama çamaşırım yok*” gibi cümleleri agresif tavırlarla kurması ve bağırması.
- ✓ Lohusayla mobilize olması gerektiği konuşulurken sakin olmasına rağmen bir anda “*ağrım var*” diye bağırması ve aşırı tepki vermesi.
- ✓ Yoğun bakımdaki bebeği için süt sağlamak istememesi
- ✓ Bebeğini görmek istemediğini ifade etmesi ve bebekten bahsedilince hırçınlaşması.

Dolaylı Gözlemler: Hastanın Davranışı İle İlgili Diğer Bilgiler

- ✓ Lohusa, klinikte yattığı günden beri bakım veren hemşirelerle lohusanın durumu tartışılmış ve benzer davranışlar sergilediği öğrenilmiştir.

FAALİYETLER

Hemsirenin Faaliyeti: Amaçlı Hemsirelik Süreci

Doğrudan Yardım

- ✓ Lohusaya, kendini mutsuz ve kötü hissetmesinin nedenlerinden birinin üzerindeki önlük olabileceği, bunu çıkardığı takdirde koridorda daha rahat yürüyebileceği söylenerek üzerini değiştirmesi konusunda desteklenmeye çalışıldı. Lohusanın servis odasında bulunan banyoda üzerindeki ameliyat önlüğünü çıkarmasına yardım edilerek, üzerine kıyafet giymesi sağlandı.
- ✓ Mobilize olmasını sağlamak için, yataktan kalkıp odaya ve koridorda yürüdüğü takdirde barsaklarının rahatlayacağı, karın ağrısının azalacağı, kendisini daha rahat hissedeceği ve bebeğini görmeye gidebileceği kısa ve net cümleler kurularak anlatıldı.
- ✓ Bireysel hijyenini sağlaması açısından banyoda elini-yüzünü yıkaması için yardım edildi.
- ✓ Dolaşım ve barsak fonksiyonlarının daha iyi olması için sıvı alımı konusunda sözel olarak cesaretlendirildi, su ve meyve suyu içmesi sağlandı.
- ✓ Postpartum erken dönemde perine hijyenin önemi anlatılarak, ped kontrolü ve değişimi konusunda yardım edildi.
- ✓ Anne-bebek bağlanmasını sağlayabilmek amacıyla yoğun bakımda olan bebeğini görmesi, dokunması ve ilk besininin mutlaka anne sütü olması gerekliliği ifade edildi.
- ✓ Yapılan tüm girişimlerde anne ile göz teması kurularak, yumuşak bir ses tonu ile ona anlaşılacak istendiği mesajı verilerek iletişim kurulmaya çalışıldı.
- ✓ Tüm girişimler anneyi yormayacak ve iletişim ve davranış problemleri oluşturmayacak şekilde planlanarak, anne için uyku ve dinlenme periyotları ayarlandı.
- ✓ Bebeğini emzirmek istemeyen anneye en iyi besinin anne sütü olduğu, en azından sütünü sağıp hemşireler tarafından bebeğine verilmesinin sağlanabileceği konuşuldu. Buna rağmen süt sağlamayı da reddeden lohusanın hekimi ile görüşülerek süt salgılanmasını baskılamak konusu görüşüldü.
- ✓ Bebeğini yoğun bakım ünitesine giderek görmesi konusunda cesaretlendirildi.

Dolaylı Yardım

- ✓ Lohusanın hijyenini sağlaması için gerekli olan iç çamaşırı ve ped klinik çalışanları tarafından hastane dışından temin edilmiştir.

RAPORLAMA

Gereksinimleri Karşılandıktan Sonra Hastanın Davranışındaki Gelişme Sözel Olmayan Davranışları

- ✓ Sürekli olan uyku halinin azalması
- ✓ İletişime daha istekli ve açık olması
- ✓ Sık sık mobilize olması
- ✓ İletişim sırasında göz teması kurmaya başlaması
- ✓ Genel hijyeni konusunda daha dikkatli davranmaya başlaması.

Sözel Davranışları

- ✓ Lohusanın kendisi ile ilgilenildiği için teşekkür etmesi
- ✓ Ağrılarının geçtiğini söylemesi
- ✓ Artık daha az uyuduğunu ifade etmesi
- ✓ Sütünü sağmak istemediği ve bebeğini görme konusunda henüz karar vermediğini, düşünceğini belirtmesi.

KAYIT TUTMA

- ✓ Lohusanın davranışlarının gerçek nedenleri incelendiğinde; postpartum dönemde olmasına rağmen tek başına kalmasının, istemediği bir bebeği dünyaya getirmiş olmasının verdiği sıkıntılar olduğu düşünülmüştür. Lohusanın gereksinimleri karşılandığında sözel ve sözel olmayan davranışlarında olumlu yönde ilerlemeler görülmüştür.

Gebelik sırasında ruhsal hastalığa sahip olma gebenin öz bakımını, beslenmesini ve genel sağlığını olumsuz yönde etkileyebilir. Gebelikte yetersiz kilo alma, sigara, alkol ya da madde kullanma gibi olumsuz davranışlar görülebilir (Öztürk ve Aydın, 2017). Yaşanan olumsuz davranışlar sadece annenin sağlığını etkilemekle kalmayıp bebeğin sağlığının da olumsuz etkilenmesine neden olabilir. Gebelikte yaşanan ruhsal sorunlar, postpartum depresyon görülme riskini de artırabilmektedir. Postpartum dönemde var olan ruhsal sorunlar ise maternal bağlanmada sorunlara yol açabilmektedir (Öztürk ve Aydın, 2017; Çankaya ve ark, 2017). Bu gibi durumların erken tespit edilmesinde hemşirenin rolü büyüktür. Hasta ile sürekli etkileşim ve iletişim içerisinde bulunan hemşirelerin, hastanın davranışlarını dikkatli bir şekilde yorumlaması ve eleştirel düşünme becerisini kullanması önemlidir. Ancak kliniklerde hemşire başına düşen hasta sayısının fazla olması (Çiçek Korkmaz ve Argon, 2018) nedeni ile hemşireler, tedavi yükünün altında ezilmekte ve hastadan yeterli veri toplayamayarak bakım verici rollerine gereken zamanı ayıramayabilmektedir. Bu durum da hastanın gereksinimlerinin karşılanmadan taburcu olmasına yol açabilmektedir.

Postpartum dönem içerisinde hemşireler tarafından yapılan anne ve bebek izlemlerinde annelerin genel sistem değerlendirmelerinin yanı sıra ruhsal sağlığının da değerlendirilmesi mutlaka yapılmalıdır (Üstgörel ve Yanikkerem, 2017). Annenin genel tutumu, yeterlilik durumu, sosyal destek durumu, bakım verme becerisi, yorgunluk düzeyi gibi durumlar değerlendirilmeli (Taşkın, 2014) ve gereksinimlerine uygun hemşirelik bakımı verilmelidir. Bu nedenle bu olguda sunulan kuram temelli hemşirelik süreci örneğinin, postpartum dönemde olan bir kadına yönelik verilecek hemşirelik bakımında hemşirelere katkı sunacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Hemşirelik kuram ve modellerinin hasta bakımında uygulanması bakımın kalitesini ve hasta memnuniyetini artırmaktadır. Kurama dayalı bakım verilmesi, aynı zamanda hemşirelerin de iş doyumunun artması üzerinde etkili olabilmektedir. Orlando'nun teorisine göre; birey hasta olduğunda ruh sağlığı da bozulduğu için, hangi alanda çalışırsa çalışsın tüm hemşireler hastanın iletişim sürecini iyi değerlendirmelidir. Olgu sunumunda da görüldüğü gibi kadın sağlığı ve hastalıklarında Orlando'nun Etkileşim Kuramı kullanımı ile hastanın yardım gereksinimi fark edilmiştir. Hemşirelik girişimleri modelde yer verilen amaçlı hemşirelik sürecine göre planlanmış ve sonuçta hastanın davranışlarında olumlu bir iyileşme süreci örülmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda Orlando'nun Etkileşim Teorisi'nin ruh sağlığı hemşireliği alanı dışında da kullanılabileceği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Abdoli, S., Safavi, SS. (2010). Nursing students' immediate responses to distressed clients based on Orlando's theory. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 15(4), 178. PMID: 21589792
- Akyüz, E., Uğurlu, Z., Çevik, B., Yaman, Ç., Ayhan, A. (2017). Leiomyosarkom tanılı bir gebenin Ida Jean Orlando'nun etkileşim modeline göre incelenmesi: Vaka sunumu. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi-BÜSBİD*, 2(1), 73-78.
- Babacan Gümüş, A. (2014). Hemşirelik kuram ve modelleri. O Çam, E Engin (Ed.). *Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bakım sanatı kitabı* içinde (s.67-69). İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık.
- Bağcı, S. (2014). *Annelerin doğum sonunda yaşadıkları sorunlar ve yaşam kalitesi ile ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Can, S., Yıldırım Usta, Y., Can Çiçek, S. (2019). Orlando'nun hemşirelik süreci teorisi'nin uygulamada kullanımına bir örnek: olgu sunumu. *Diyabet, Obezite ve Hipertansiyonda Hemşirelik Forumu Dergisi*, 11(1), 46-48.
- Çankaya, S., Dereli Yılmaz, S., Can, R., Değerli Kodaz, N. (2017). Postpartum depresyonun maternal bağlanma üzerine etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, (4), 232-240
- Çiçek Korkmaz, A., Argon, G. (2018). Hemşirelerin hasta güvenliğine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(24), 1695-1706.
- Gaudet, C., Howett, M. (2018). Communication and technology: Ida Orlando's theory applied. *Nursing Science Quarterly*, 31(4), 369-373. doi: 10.1177/0894318418792891.
- Hiçdurmaz, D. (2017). Ida Jean Orlando: Hemşirelik süreci teorisi. A. Karadağ, N. Çalışkan, Z. Göçmen Baykara (Ed.), *Hemşirelik teorileri ve modelleri kitabı* içinde (s. 257-286). İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.
- Kacaroğlu Vicdan, A., Gülseven Karabacak, B. (2014). Hemşirelik modellerinden: Roy adaptasyon modeli. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(4), 255-259.
- McEwen, M., Wills, EM. (2011). *Theoretical basis for nursing*. United States: Lippicott Williams ve Wilkins.
- Öztürk, N., Aydın, N. (2017). Anne ruh sağlığının önemi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 2, 29-36.
- Taşkın, L. (2014). *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. (14. Baskı) Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.
- Uslu, N., Bayat, M., Variyenli, N., Arıcan, F., Hatipoğlu, N. (2016). Orlando'nun etkileşim teorisinin uygulamada kullanımına bir örnek: tip 1 diyabetes mellitus. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*, 3(1), 64-70.
- Ünsal, A. (2017). Hemşireliğin dört temel kavramı: İnsan, çevre, sağlık & hastalık, hemşirelik. *Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-25.
- Üstgörlü, S., Yanikkerem, E. (2017). Postpartum dönemde kadınların psikososyal durumları ve etkileyen risk faktörleri. *JAREN/Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 3(1), 61-68.
- Velioğlu, P. (2012). *Hemşirelikte kavram ve kuramlar*. (1. Baskı) İstanbul: Alaş Ofset.
- Vicdan Kacaroğlu, A. (2010). Hemşirelik bakımında model kullanımına bir örnek: Modifiye radikal mastektomi olmuş bir bayanın, Roy adaptasyon modeline göre incelenmesi. *Maltepe Üniversitesi Bilim ve Sanat Dergisi*, 2, 106-118.